

ELKARRIZKETA SOZIALEKO MAHAIAREN AKORDIOA, ZAINKETEN ALDEKO ETORKIZUNEN HERRIALDE-ITUN BATI BURUZKOA

AURREKARIAK

- 1.- Gizarte Politiketako lantaldea 2021eko urtarrilaren 27an sortu zuen Gizarte Elkarrizketarako Mahaia. 2022rako lan-planean, talde horren helburu gisa sartu zen baterako azterketa bat egitea gobernuaren – arlo horretan eskumena duen sailaren bitartez – eta gizarte-eragileen artean, Euskadin zainketen aldeko itun bat artikulatzeko oinarriko baldintzak identifikatzen saiatzeko, bai eta bertan elkarrizketa sozialaren presentzia eta parte-hartze espezifikoak ere.
- 2.- 2022ko ekainaren 15ean, Gizarte Politiketako taldeak gogoeta ireki bat egin zuen gai horri buruz, eta hasierako adostasuna lortu zuen hiru alderdiko elkarrizketaren barruan horrelako ekimen bat sustatzeko, lantzeko eta, hala badagokio, onartzeko parte hartzeari ekiteko abiapuntuko oinarri batzuei buruz.
- 3.- Gogoeta horren ondorioz, lantaldeko kideek erabaki zuten baterako adierazpenaren proposamena egitea Elkarrizketa Sozialaren Mahaia, eta horren edukia jarraian transkribatuko da.

ETORKIZUNEN ZAINKETEN ALDEKO HERRIALDE-ITUN BATEN OINARRIZKO ELEMENTUAK

LEHENENGOA.- Lehenik eta behin, esplizituki aitortzen da zainketen aldeko gizarte-itun batek zeharkako izaera nabarmena izango lukeela, batetik, jardun publikoko hainbat arlori eta zaintzak eskaintzen dituzten hainbat sektoreri eragiten dielako, eta, bestetik, hainbat eremu sozial eta ekonomikorik eragiten dielako, zeinek, berezko substantibotasuna izan arren, argi eta garbi lotuta eta elkarrekin lotuta baitaude.

Hori horrela izanik, administrazio publikoek pertsonen ongizatea bermatu behar dute zaintza behar duten unean, eta haiek bermatuko dituzten politikak bultzatu eta garatzeaz arduratu behar dute, bai eta administrazio-eremuak koordinatzeaz ere, politika horiek benetan bete daitezten.

Taldeko kideek helburu bera dute: kalitatezko zerbitzuen bidez zaintzak behar dituzten pertsonen ematen zaien arreta espezifikoak etengabe hobetzeko oinarriak ezartzen laguntzea, eta gero eta eraginkorragoa eta bidezkoagoa den esku hartzeko eredu bat sortzen modu esanguratsuan eragin behar duten elementuak daudela aitortzea, besteak beste, lan-munduari eta lan-harremanei atxikitako faktoreak.

BIGARRENA.- Ildo horretan, gobernuak eta elkarrizketa sozialean dauden gizarte-eragileek gogoeta egiteko eta elkarrekin jarduteko lehentasunezko lau ardatz identifikatu dituzte.

1.- Zaintza-lanak emakumeen eta gizonen artean desberdin banatzea da genero-arrakala sortzeko faktore nagusietako bat, eta ondorio pertsonal eta sozioekonomiko garrantzitsuak ditu.

Horrelako erantzukizunen zati handi bat emakumeei dagokienez, askotan zirkunstantzia horrek lana lortzea eragozten du, eta azkenean uko egiten zaio, edo bi jarduerak aldi berean egitea lortzen denean, emakumeak dira kontziliazio-neurriak erabiltzen dituztenak, lan ordaindua eta ordaindu gabeko zaintza-lana bateragarri egiteko modu bakar gisa. Fenomeno horrek, batzuetan, emakume askoren karrera profesionala oztopatzen du, ondorio eratorri gisa, baina nahi ez den ondorio gisa, eta segregazio bertikal deritzona sortzen du; ondorioz, emakume asko ezin dira lan-merkatuan sartu, ezta beren karrera profesionala erantzukizun handiagoko lanpostuetara garatu ere, edo lan-bizitzan parte hartzea eragozten die behin betiko.

Horregatik, zainketen aldeko itun orok bere helburuen artean sartu beharko luke ordaindu gabeko zainketa-lanaren generoaren araberako banaketa desberdin eta lerratu hori lehengoratzea, eta, beraz, eredu berrietarantz aurrera egiten laguntzea, erantzunkidetasunetik abiatuta, etxeko eta zaintzako lanak emakumeen eta gizonen artean modu bidezkoagoan banatzeko, zaintza profesionala barne.

Benetan berdinzalea den gizarte baterantz aurrera egiteko, beharrezkoa da pertsona guztiak erabat garatu ahal izatea lan-eremu eta eremu pertsonal guztietan, beren gaitasun guztiak hedatuz. Garapen pertsonalak eta gaitasunak, ongizatearen gizarte bidezkoago baten eraikuntzan aurrera egiteko gizarte- eta ekonomia-arloan beharrezkoak direnak.

Nazioarteko erakunde eta instantzia desberdinek bultzatutako beste ekimen batzuen ildotik, norabide horretan aurrera egiteko, funtsezko hiru erpinetan oinarritutako estrategia bat egin beharko litzateke: errealitate hori aitortzea; ordaindu gabeko zaintza-lanak duen proportzioa ahal den neurrian murriztea, esku-hartze profesionalizatua handituz; eta pertsonak beren gain hartzen jarraitu behar duten edo aukera pertsonal gisa egin nahi duten lana berdintasunezko terminoetan eta erantzunkidetasun handiagoko parametroetan birbanatzea, beren familia-eremuan edo eremu pribatuan, eta zainketak ordezkatzeko, zaintzaileak lanbide- zein familia-eremuan hitza emanez.

2.- Bigarrenik, arreta berezia jarri behar zaio zaintza-lan ordainduari edo profesionalizatuari. Lan-merkatuan horrelako jarduerak garatzen diren baldintza materialak aztertzea aurretiazko eta beharrezko urratsa da enpleguaren arloko helburu estrategikoetan aurrera egiteko, EAEn onartutako edo sortzen ari diren arau- edo kudeaketa-tresna nagusietan zehaztu eta onartu diren bezala.

Ildo horretan, Elkarrizketa Sozialaren Mahaia bat dator esatean sektore horretan kalitatezko enplegua sortzea enplegu-politikaren helburu utziezina dela, eta, aldi berean, arreta- eta

zaintza-eredu gero eta bidezkoagoa eta kalitate handiagokoa eta eraginkorragoa lortzeko oinarritzko elementua dela.

Gizarte Elkarrizketarako Mahaiak, Zainketen Europako Estrategiarekin eta Gizarte Eskubideen Europako Oinarriarekin bat etorriz, uste du sektoreko enpleguaren kalitatearen hobekuntza sustatu behar dela, administrazio publikoen erantzukizunari kalterik egin gabe, negozio kolektiboaren eta elkarrizketa sozialaren bidez, betiere gizarte-solaskideen autonomia errespetatuz, eta laneko osasunaren eta segurtasunaren arloko arau zorrotzenak bermatuz; hasierako eta etengabeko prestakuntza eta lanbide-karreraren eta -ibilbideen ikuspegiak sustatuz, eta estereotipoei eta genero-arrakalari helduz, kalteberatasun handieneko egoeran dauden langileei arreta berezia eskainiz, sektoreen arteko ikuspegitik.

Beraz, lehenasunezko helburua da zaintza-jarduera balorizatzea, eta horrek askotariko ekintzak eskatzen ditu.

3.- Zaintza-lana erronka bat da, eta hari erantzun behar diogu hainbat deribatutan. Baina aukera bat ere izan daiteke eta izan behar du. Hiru alderdiko elkarrizketa soziala osatzen dutenen iritziz, zaintza-lana, hirugarrenik, enpleguaren eta epe labur, ertain eta luzerako hazkunde eta garapen ekonomikoaren eremu potentzial garrantzitsua da.

4.- Azkenik, hiru alderdiko elkarrizketa soziala ezin da egon, eta ez du egon behar, euskal gizartea murgilduta dagoen hiru eraldaketa handietatik bakar batean ere. Berezi, zainketen aldeko herrialde-itun posible bati dagokionez, eraldaketa demografiko-sozialari dagokionez, gero eta anitzagoa den eta gero eta zaharragoa den gizarte honetan zaintza-eskariaren hazkunde progresiboari erantzun egokia, efizientea eta bidezkoa emateko.

HIRUGARRENA.- Dokumentu honetan adierazi diren gogoeta- eta jarduketa-alderdi eta -ardatzetan sakondu beharra alde batera utzi gabe, Gobernuak eta Elkarrizketa Sozialaren Mahaia osatzen duten gizarte-eragileek uste dute deskribatutako elementuek justifikatu egiten dutela zainketen aldeko herrialde-itun bat sortzeko prozesuan aktiboki esku hartzea, sektorean eskumenak dituzten gainerako erakunde publiko eta pribatuekin eta zainketen esparruan inplikaturako agente zibilekin batera. Hori guztia, hasierako dokumentu honetatik abiatuta eta bertan jasotzen diren lan- eta hausnarketa-ildoekin bat etorriz, Elkarrizketa Sozialaren Mahaiko gizarte-politiken lantaldean adostuta erabakitzen den graduan eta metodologiarekin. Horretarako, mota horretako itun bat benetako ezagutza batetik abiatu behar da, bizitzaren eremu guztietako zaintzen antolaketaren egungo panorama zabal jasoko duen azterketa baten bidez, bai kargaren banaketaren ikuspegitik, bai politika publiko eta ekintza pribatuen bidez estaltzearen ikuspegitik.

Vitoria-Gasteiz, 2023ko apirilaren 19a